

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitive za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Branite svojo vero!

Katoličani, branite katoliški zakon! Katoliški zakon je nerazdružljiv; razdreti ga more samo smrt, drugi nima nihče pravice razvezati zakonske zveze. To je katoliški nauk, to je nauk Kristusov, in kar je Kristus zapovedal, tega ne more nihče na svetu odpraviti.

Katoličani! zoper sv. zakon rohnijo zdaj po celi Avstriji nasprotniki in sovražniki sv. cerkve; zahtevajo namreč postaviti, ki bi dovolila, da sme zakonski mož zapustiti svojo ženo in žena svojega moža ter si drugega vzeti, kadar in kolikokrat kateri hoče. Katoličani! pomislite, kako zlo bi bilo to za človeško družbo! Kaj bi trpele žene, katere bi možje zapustili, ko so se postarale in bi se jih naveličali?! Kdo bi skrbel za nje?! Kaj bi storil mož, ako bi ga žena meni nič tebi nič zapustila in za drugim šla, mesto da bi skrbel za otroke! Kako ubogi bi bili otroci, za katere bi se nihče ne brigal! Katoličani! vzdignite se zoper nakane sovražnikov sv. cerkve ter jim glasno in najodločneje zakličite: roke proč od sv. zakona!

Sovražniki vaši zbirajo po celi Avstriji podpise brezvercev, židov, socialnih demokratov in drugih nasprotnikov sv. cerkve za tako postavico, ki bi dovolila razdružitev zakonov. Od hiše do hiše hodijo iskati podpise, v gostilnah vailjujejo gostom pole, da bi se podpisali, še na ulicah pešeni ljudje nimajo mira pred njimi! Lažejo, kar se da, da le ljudstvo vkanijo za podpis.

Katoličani! glejte, kako so vaši nasprotniki marljivi pri delu za slabo stvar! Učimo se od nasprotnikov marljivosti za dobro stvar! Vsak poštan

katoliški mož, vsaka poštan katoliška žena, vsak vesten mladenič in vsaka pridna deklica, ki ne obiskuje več šole, naj se podpiše za ohranitev katoliškega zakona! Pole, na katerih se zbirajo podpisi zoper nekatoliški zakon, se dobijo v vsakem župnišču! Iz vsake vasi se naj izbere priden in navdušen katoliški mož ali mladenič ali pa tudi žena ali deklica, ki hodi s tako polo od hiše do hiše, in sicer tako dolgo, dokler niso vsi podpisali. Te pole se bodo potem poslale na Dunaj.

Ako je v kaki župniji zmanjkalo tiskanih pol, se naj vzame navadni beli papir ter se naj na vrhu napiše: Podpisani najodločneje protestiram zoper razdružitev katoliškega zakona! In na te pole se naj potem pridno zbirajo podpisi. Katoličani! tekunajte med seboj, kdor bo nabral več podpisov za dobro stvar! Čas za pobiranje podpisov se je raztegnil do 20. marca. Na delo tedaj vsi, ki čutijo katoliški, da še v teh 14 dneh po Avstriji naberejo na milijone podpisov in tako rešimo katoliški zakon!

Volilna svoboda.

Obenem z zakonskim načrtom o volilni pravici je vlada predložila državnemu zboru tudi načrt o kazenskih določbah v varstvo volilne svobode. Določbe tega zakona bodo veljale pri volitvah za državni zbor, za volitve v deželni zbor, za občinske volitve in v okrajne zastope. Naši slovenski kmetje bodo ta načrt gotovo z veseljem pozdravili, kajti proti surovosti in nasilstvu nemških, šnopsarskih nasprotnikov dosedaj niso imeli nobenega obrambnega sredstva.

V načrtu predlagane kazni so naperjene proti uplivanju na volitve in če se volilec prepreči od-

daja glasovnice, proti volilni slepariji, preprečenju določite volilnega izida, proti kršenju volilne tajnosti in preprečenju volilnih shodov.

Za uplivanje na volitve se smatra: volilno podkupovanje, ako se koga k volitvi prisili, in javno razširjevanje neresničnih reči, da se vpliva s tem na oddajo glasov.

Kot kaznjivo preprečenje izvrševanja volilne pravice se smatra: protipostavna prilastitev tujih volilnih legitimacijskih papirjev, pridržavanje istih, da jih volilec ne dobi v roke, in preprečenje volilca, da ne more oddati glasu.

Kar se tiče volilne sleparije, je predlog popolnoma v okvirju dosedanje postave. Kaznovan bo, kdor bo izvrševal volilno pravico, ki mu ne gre, in naj bo to v sporazumljenju z volilnim opravičencem ali brez sporazumljenja, kdor bo potvoril glasovanje in izid glasovanja. Kot poseben slučaj volilne sleparije se označuje izpolnitev volilnega listka v nasprotju z danim naročilom. Ta določba hoče posebno ščititi one, ki ne znajo čitati in pisati, da se njihovo neznanje ne bo izkoriščalo.

Kar se tiče motenja volitve same, je predloga naperjena proti temu, ako se prepreči volilni izid po odstranitvi, razmetavanju in ako se oddane glasovnice in volilni imenik narede za nerabne.

Da se zagotovi še nadaljna volilna svoboda, dobi volilna tajnost posebno zakonito varstvo z zadržano prepovedjo, valed katere ne bo mogoče protipostavno izvedeti, kako so glasovali posamezni volilci.

Ker se je v novjšem času mnogokrat pripetilo, da so bili volilni shodi s silo pregnani, ukrenilo se je potrebno, da se bodo taki shodi mogli nemoteno vršiti. Načrt predlaga, da se kaznujejo vsi oni, ki bi ob času volilnih shodov komurkoli ovirali pristop, ki bi se nepoklicano hoteli tja vrniti, ali ki bi hoteli mogoče s silo izriniti ali pa celo odstraniti one, ki so shod sklicali, ki istega vodijo — oziroma, ki bi se naredbam slednjih siloma naslavljali.

LISTEK.

Za križ in svobodo zlato!

Balkanska povest. Spisal I. V. Starogorski.

(Dalje.)

„Ded Vjeraša!“ so se oglasile ženske. Moški so mu podajali roke. „Kako naj vas spoznamo, ko imate to obleko?! Kam ste pa djali brado?“

„Kaj vam mari, hm...?!“ se je razkoračil Vjeraša in se obrl ob bok. „Mislite, da potem nisem več Vjeraša, če nimam brade in vaše noče?“

Nato je nastalo pripovedovanje, kaj se je zgodilo, kako sta ušla. Ženske so si brisale solze o nesreči Kosenke ter hvaležno pogledovale Vjerašo, ko so čule, kako jo je otel. Njemu je pa to prijalo.

Kosenka je bila zopet oni otrok kakor pred groznim večerom. Le to ji je mučilo dušo, da nima Zarka. Ko je nehala pripovedovati, stopi nek človek naprej, očevidno od vstašev in pove, da je Slavša z Zarkom pobil vso četo Holubanovo, in njega pa nasadil na kol. Ko je Vjeraša to slišal, je objel poročevalca, Kosenka pa je sklenila roki, hvaležno pogledala k nebu in šepnila:

„Bog je pravičen!“

„Dal je popra tem besom,“ je dal Vjeraša duška veselju. „Rešena sva! — Tfu... Veselje Mohameda v raju je nepopisno, ker je dobil toliko lopovov!“

Vsi so se nasmejali Vjeruši.

„Če ste bili med Turki, ste morali tudi z njimi

tuliti,“ reče nek glas. „Gotovo ste molili preroka mesto Kristusa!“

„Nisem molil k preroku, ker še k Gospodu sem komaj imel priliko. Turki so mislili, da sem vnet alahovec. Pa naj se pražim v vicah za ta greh, če sem le enkrat molil malika!“

V tem je nastal večer. Globoko v gorovju se jim ni bilo več bati navala dušmanina. Kaj naj išče tukaj? Ali naj gre pod nož vstašev? Brezskrbno so našgali ognje in kuhali, kar je kateri imel. Vjeraša je pa bil poln šal. Konečno je jel popevati. Ognji so metali svetlobo in razsvetljevali ubogo rajo in prostor, ki je bil tako usmiljen, da jim je dal zavetja nocoj. Jutri pa pojdejo še dalje, globlje, tja v „orlova krila.“ Vjeraša je pa peval, da so mu migali dolgi brki in se svetili beli zobje, kakor risu:

„Oj tam je ovaj grad,

ki pun je starih bab... oj bab...“

Nekateri so ga poslušali, drugi so se mu smejali. Ženske pa so se jele hudovati. Vjeraša se je razkoračil, zavihal in pljunil. Že je hotel nekaj povedati, kar se začne šum in okrog so se pokazale odsevane od ognja postave, kojih grozni obrazi so bili ostrmljenim ljudem kaj dobro poznani. Za hip tihote je zavladal grozen stok in jok, pomešan od zamahov jekla in hrestanje sabelj od kosti. Tih gozd, ki je bil tako čaroben, je postal grozen. Po njem se je napolnilo smrtno vpitje in kriki Turkov.

Vjeraša je izstrelil par strelcov, podrl nekaj glav, nato se pa domislil Kosenke. Skočil je k nji. Ona je streljala po Turkih. Vjeraša jo zgrabi za roko in potegne s seboj. Nikdo mu ni delal ovir,

ker so ga napadalec smatrali za svojega. Ali to, kar je mislil Vjeraša, se ni dalo doseči. Izmuzniti se ni dalo.

„Sveta Devica naj te varuje, ljubo dete,“ ji je šepnil na uho. „Zopet sva v turških rokah! Ne udajaj se obupu in misli na rešitev. Jaz ostanem pri tebi, in če mi jezik ne odpade, jim skuham kašo, da se bodo lovili za trebuhe. Za sedaj si pa moja jetnica!“

VIII.

Oddelek, katerega je poslal Osvinbeg nad begunce, je pobil vse. Obdržali so si le mlade ženske. Ko so se vrnili k svoji četi, je pregledal beg plen. Njegov oduren obraz se je raztegnil v nekaj požljiv nasmeh, ko je videl mlade deklice, preplašene. Radovsala se je njegova pasja duša nad nedolžnostjo revic. Prepustil jih je vojakom, sam si pa pridržal najlepše. Vjeraša je stal s svojo jetnico na strani. Srce mu je utripalo. Bo mu li mogoče obvarovati golobico grabežljivemu jastrebu. Kosenka je pa drhtela po vsem životu.

Osvinbegu se zasvetijo oči kakor divjemu biku, ko zagleda cvet jetnic. Po strani pogleda Vjerašo. Ali hipoma ga pogleda še bolje. Močan stavec mu je moral prijati, ker se je obrnil k njemu.

„Ti si se mi pridružil prostovoljno, da mi pomagaš pogubiti nasilnike?“

„Effendij, tako je. Moja želja je bila vedno se biti zoper nasilstvo!“ je dejal Vjeraša.

Ni lagal. Kdo pa je bil večji nasilnik od Osvinbega in njegove tolpe?

„Ugrabil si lepo hurisko!“ reče beg in požljivo gleda devojko, ki se je tresla kakor trepetlika.

Današnja številka ima „Naš Dom“ kot prilogo.